

JUSTITISMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Sundheds- og Ældreudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 2. februar 2017
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Malene Dalgaard
Sagsnr.: 2017-0032/37-0026
Dok.: 2179903

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 316 (Alm. del), som Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har stillet til justitsministeren den 20. december 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Thomas Tordal-Mortensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 316 (Alm. del) fra Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg:

”Ministeren bedes oplyse, i hvor mange tilfælde i løbet af de sidste fem år demente personer, som ikke er blevet straffet for overfald på plejehjemspersonale, er blevet dømt til at betale sagsomkostninger?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Straffelovens § 16, stk. 1, indebærer, at personer med sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed, ikke straffes. Tilsvarende gælder for personer, der er mentalt retarderede i højere grad. Det er dog en betingelse for straffrihed, at personen på gerningstidspunktet var utilregnelig på grund af f.eks. sindssygdom. Anvendelsen af straffelovens § 16 beror således dels på en lægelig vurdering af, om gerningspersonen f.eks. er sindssyg, dels på en juridisk vurdering af, om gerningspersonen må anses for at have været utilregnelig.

Endvidere straffes personer, der på gerningstidspunktet var mentalt retarderede i lettere grad, ikke, medmindre særlige omstændigheder taler for at pålægge straf. Tilsvarende gælder personer, der befandt sig i en tilstand som ganske må ligestilles med mental retardering, jf. straffelovens § 16, stk. 2.

Hvis en person frifindes for straf efter straffelovens § 16, kan retten efter straffelovens § 68 bestemme, at der skal anvendes andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser. Det kan f.eks. være dom om ambulans psykiatrisk behandling eller anbringelse på en psykiatrisk afdeling mv.

Straffelovens § 69 omfatter personer, som ikke er omfattet af straffelovens § 16 om sindssygdom mv., men som på gerningstidspunktet var i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner. I disse tilfælde kan retten, hvis det findes formålstjenligt, idømme de ovennævnte foranstaltninger efter straffelovens § 68 i stedet for at idømme en straf.

Afgørelsen af, hvorvidt en person med demens er omfattet af personkredsen i straffelovens § 16 eller § 69, sker på baggrund af en konkret lægelig vurdering.

Hvis en tiltalt findes skyldig, skal den pågældende betale straffesagens omkostninger, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 1. Retten kan dog vælge at begrænse omkostningsansvaret, hvis retten finder, at dette ellers vil komme til at stå i åbenbart misforhold til domfældtes skyld og vilkår, jf. stk. 4. Disse regler gælder også, hvis den tiltalte idømmes foranstaltninger efter straffelovens § 68 eller § 69.

2. Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet undersøgt muligheden for ved elektronisk udtræk fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) at tilvejebringe oplysninger om antallet af demente personer, der ikke er straffet, men idømt foranstaltninger efter straffelovens § 16 eller § 69, for overfald på plejehjems personale, og som i den forbindelse er blevet pålagt at betale sagens omkostninger, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 1.

POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem, der er opbygget således, at der journaliseres på en gerningskode, der knytter sig til en lovovertrædelse. I forbindelse med sagens afslutning registreres endvidere en afgørelsestype, som angiver straffesagens resultat. POLSAS vil således kunne bruges som et redskab til at oplyse blandt andet, hvor mange anmeldelser eller afgørelser der vedrører en given lovovertrædelse. Det vil derimod ikke uden videre være muligt at trække data af mere detaljeret karakter.

POLSAS indeholder ikke en eller flere gerningskoder, der omhandler oplysninger om sagsomkostninger. Det er derfor ikke muligt ved elektronisk udtræk at tilvejebringe nærmere oplysninger om, i hvilket omfang der er pålagt sagsomkostninger i straffesager.

Jeg kan herudover oplyse, at POLSAS ikke indeholder gerningskoder, der alene omhandler demente personer. Det er derfor heller ikke muligt ved elektronisk udtræk at tilvejebringe nærmere oplysninger om antallet af straffesager mod demente, der måtte være omfattet af straffelovens § 16 eller § 69.”